

Posamezne številke v Trstu in okoliici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov **mm** po 40 cent. osmrtnice zahvale, postlanice in vabila po L. 1., oglasi denarnih zavodov **mm** po L. 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva v pravnici 11-57.

Igra Francije — zaključuje list — je nevarna in zna povzročiti še večje požare.

taj posrečilo se mu je izključiti nekatere

lakozvane »brezpogojne kolaboracioniste.« Če se Sturzo posreči zadobiti absolutno premoč v stranki in bo mogel razpolagati z vso kompaktno parlamentarno skupino stranke, tedaj utegne postati zelo nadležna tudi fašistovski vladi. Don Sturzo je znan kot izborni taktik. Nova situacija, ki je nastala vsled hipne slabosti fašizma, mu nudi lepo polje za kakšen ofenzivni sunek. Razume se, da se ne gre za to, da se vlada vrže, o tem govoriti bi bilo smešno, saj to ni parlamentarna vlada, in končno bi Mussolini v skrajni sili tudi razpustil parlament ter uzakonil volilni red preko parlamenta z dekretiranim zakonom. Pač pa bo vlada prisiljena pakirati s strankami, kot že rečeno. Razpust parlamenta in dekretiranje tako važnega zakona, kot je volilni red, je zelo kočljiva stvar.

Vprašanje je tudi, ali bi hotel kralj podpisati tak zakon, zakaj to bi bilo očitno kršenje ustave. Vsekakor bi utegnili nastati zapletljivi, ki bi bili zelo neprijetni sedanji vladi. Zato je boljše pot sporazu-

ma, ki ga bo Mussolini tudi iskal. Cilj njegove politike je, da ustavnim in zakonitim potom pribori v bodočem parlamentu večino svoji stranki. Ta parlament, ki bi bil brezpogojno za sedanjo vlado, bi se lotil tudi izpremembe ustavnih zakonov.

Nove volitve so sicer še daleč, pogajanja za nov volilni red se bodo še dolgo zavlekla, kakor vse kaže, ne Mussolinijeva ne druge stranke si ne žele v tem trenutku novih volitev, zakaj političen položaj je takšen, da se ne čuti nobena stranka gotova uspeha. Dokler se politični položaj v notranjosti ne razjasni, posebno pa, dokler se ne poležejo notranji spori fašizma, ni misliti, da pridemo do novih volitev.

Fašizem preživlja svojo največjo krizo. Od poteka te krize je odvisno vse politično življenje Italije. Mussolini stoji pred odločitvijo. Odločiti se bo moral za popolno diktaturo ali pa načelovati koalicijski vladi, v kateri bodo imele tudi druge stranke svoj vpliv in bodo stavile svoj sveto fašistovski samovlad.

DNEVNE VESTI

NIZKA PODLOST

Nizko podlost nam očita »Goriška Straža«, ker smo v številki našega lista od 20. maja t. l. v notici pod naslovom »Zvesti, toda slabi zavezniki« ugotovili dejstvo, da italijanski listi stalno spremljajo s svojimi simpatijami gonjo par gospodov razdiralcev proti našemu tržaškemu političnemu vodstvu. »Goriška Straža« bi hotela uveriti, da se ni zgodilo nič drugega, nego da je »Piccolo« posnel po »Edinosti« nekaj stavkov, naperjenih proti »Straži«, in da jih je izbral po svoji navedbi za napad proti Wilfanu. Radi tega napada da je »Edinost« očitala Goričanom zvezo s »Piccolom«, torej narodno izdajstvo. V tem da je naša nizkotna podlost! Pečasti, gospoda! To pot ne sme biti račun tako gladek in se ne sme likvidirati pravda z eno cinično psovko. Ni tako, kakor bi hotela »Straža« predočiti stvar kakor da je »Piccolo« to pot izbral par stavkov in jih porabil za napad na dra. Wilfana. Resnica, ki jo gleda naša javnost s svojimi očmi že ves čas, odkar je posl. Šček stopil na naše politično pozorišče, je namreč ta, da italijanski listi — in ne le tržaški, ampak tudi oni v kraljestvu — sistematično izrabljajo gonjo — ne Goričanov, temveč gonjo nekaterih gospodov — za napade, hujškanja in črne klevete na škodo našega političnega vodstva!

In kar se tiče onega članka v »Piccolu«, je resnica ta, da je omenjeni list objavil dolgo poročilo o »popolnem viharju v slovanskem taboru«, naštevajoč vsa podtikanja, ki jih naperjajo proti dru. Wilfanu ravno goriški razdiralci in predstavljajo ga kot »ranjkega voditelja«, ki mu je nepreklicno odzvonilo in ki se zastoji trudi, da bi se obdržal na površju, kajti mase slovanskega ljudstva da so ga popolnoma zapustile in šle za posl. Ščekom. »Piccolo« je slikal ta »vihar« v našem taboru s tako slastjo, kakor da bi šlo za njegovo lastno stvar. To je naravno, kajti znano je, da si Italijani ničesar bolj ne žele nego da bi se juljski Slovani medsebojno klali in mesarili. Naravno je tudi, da »Piccolo« smatra za svojo dolžnost podpirati in izrabljati v ta namen tiste elemente med nami, ki mu s svojimi napadi in s svojim obrekovanjem na naslov dra. Wilfana, našega vodstva in našega lista dajejo v roke orožje proti lastnemu krvnemu bratu.

Na čistične psovke »Straže« in njene »klofute« na papirju, odgovarjamo s tem, da vzdržujemo našo trditve, ki smo jo izrekli ob koncu naše notice, objavljene v Edinosti od 20. t. m., to je da gospodje razdiralci tudi iščejo in si želijo take pomoči.

Za danes dodajmo le toliko, da hranimo listino, s katero lahko dokažemo s črnim na belem, kar pravimo. Ko pride pravi čas za to, jo objavimo, in tedaj bo naše ljudstvo videlo, da ni to zaveznitvo samo slučajno, ampak da ima tudi svojo stvarno podlogo. Takrat se bo tudi videlo, kje je nizka podlost in — še kaj več!

Občinski svet na Voloskem in preuredba sodnijskih področij. Občinski svet na Voloskem se je, kakor posnemljemo iz poročila objavljene v »Eri Nuovi«, bavil obširno s preuredbo sodnijskih področij. Najbolj je zadevala voloski občinski svet okolnost, da je bila odtrgana od volosko-opatijske preture občina občina Matulje ter priključena k bistrski preturi. Prav imajo voloski občinski očetje, ogromna bistrska pretura, ki sega od Kozine do Kvarnera in ki bo imela kakih 50.000 samih kmetskih prebivalcev, je upravni nezmesel. koristila bo malokaterim, mnoge in mnoge pa bo občutno oškodovala. Mi se jim popolnoma pridružujemo ter kličemo z njimi, naj se ta krivica popravi in naj se posebno tudi popravi krivica, da je bila prizadeta prebivalstvu v okrožju podgorske preture z odpravo te preture. Glede predmeta se strinjamo z voloskimi občinskimi svetovci, glede razlogov pa si domišljujemo, da smo mi nekoliko bolj dalekovidni. Občinski svetnik inž. Perugini Nikolaj je namreč, ko je grajal odcepitev matuljske občine, poudarjal, da se tej odcepitvi protivijo razlogi izrecno politično-nacionalnega značaja, komunikaciji in gospodarstva. Res je to, toda za odcepitev pa so razlogi — asimilacijske t. j. raznarodovalne politike in bojimo se vsled tega, da bo pametni glas voloskega občinskega sveta ostal glas vprijočnega v puščavi. Može, ki oblačijo in vedrilo na obširnem nebu juljske

Društvene vesti

»Solsko društvo« podružnica pri Sv. Ivanu priredi v nedeljo dne 17. junija t. l. vrtno veselico na vrtu Narodnega doma v korist rešitve otroškega vrtca. S kakšno težkočo se danes vzdržujejo otroški vrtci je gotovo vsakomur dobro znano. Valed tega upa odbor na mnogobrojno udeležbo.

Planinsko društvo v Trstu opozarja svoje člane in prijatelje društva, kakor tudi vsa ostala društva, da priredi, kot je bilo že javljeno, v nedeljo dne 10. junija društveni izlet v jama »Dimnica« pri Slivju. Vlak odhaja iz Trsta, (kolodvor Sv. Andreja) ob 5^h ter pripe na postajo Herpelje-Kozina ob 6.20. Od tam peš v Slivje (2 uri hoda) kjer bo počitek in okrepilo v znani gostilni g. Bubnič. Preskrbljeno je, da bo dovolj mleka in drugih jedil. Nato obisk jame, katere bo ta dan razsvetljena.

Jama Dimnica štejemo med najlepše bisere naše Istre ter se v svoji lepoti lahko kosa s postojnsko jama. Jama je popolnoma dobro ohranjena, ker je Planinsko društvo vedno strogo pazilo na to, da se ne oropa. Društvo je izvršilo tudi mnogo poprav, tako da je jama pristopna tudi širšemu občinstvu. Tega izleta se bo udeležilo zlasti mnogo Istranov.

Glede kosila, ki gotovo ne bo predrago, in glede povratka bo pravočasno javljeno v »Edinosti«.

Nogometni odsek S. D. »Adria«, ima danes ob 4 uri popoldan skupne vaje na vrbališču pri St. Vidu. — Vodja.

Peško društvo »Ilirija«. Jutri v ponedeljek skupna pevka vaja ob 20.30 uri točno. Prisotnost vseh članov in članic obvezna! — Odbor.

Javna knjižnica »Šentjakobske Čitalnice« posluje redno vsako nedeljo od 10.—11. ure do polne v navadnih prostorih (stara policija). Član je lahko vsakdo. Vpisnina znaša 1 liro in odškodnina za uporabo knjig 1 liro mesečno. Opozorjajo se vsi člani, da se strogo drže pravil.

Charlejeva tetka. se uprizeri danes ob 17.30. Posebno priporočamo okoliščinam, da nas presetijo pri Sv. Jakobu. — Odbor.

Sportno društvo »Adria«. Vzpodbujevalna dirka se vrši v nedeljo 3. junija ob 3. uri popoldne na 40-km progi (Bazovica-Sežana Lokve-Bazovica).

Iz tržaškega življenja

Neznani porod. Kmetica Antonija Prašelj, stara 33 let, doma iz vasi Prebenik pri Dolini, je pred včerajšnjim porodom v materskem oddelku tukajšnje mestne bolnišnice trojčke; vsi trije novorojenčki so ženskega spola, so zdravi in zdravniški menijo, da ostanejo vse tri sestre pri življenju. Neznani porod je vzbudil v zdravniških krogih mestne bolnišnice veliko zanimanje.

Zakonska Prašelj lahko gledata zaupno v bodočnost glede potomstva.

Iz dnevnika zlikovcev. V noči od 25. na 26. t. m. so neznani tatovi obiskali prostoro knjižnice »Pro cultura mazziniana«, ki se nahaja v ulici Enrico Toti št. 4. Nezaželeni nočni obiskovalci so prišli v prostoro knjižnice s pomočjo pomarejenih ključev. Niso se zmenili za številne knjige, ki so bile uvrščene v omare, pač pa so se posebno zanimali za pisalni stroj, ki se je tudi nahajal v knjižnici, zato so ga lepo odnesli s seboj.

Včeraj jutraj je nekdo uslužbenec knjižnice odkril tatvino ter jo nesezanil na kvetur. Ukradeni pisalni stroj je bil vreden 800 lir.

Bola glava. Pred sinočnjim je na trgu Rosario nenadoma zblaznila neka ženska; reva je namreč začela vpiti, da je soproga grofa Calvi di Bengolo, da je obredena po hudiču in razne slične neumnosti. Mimoidoči ljudje so nekaj časa opazovali potepanje blazne ženske, končno se je nekdo podal v bližnji zavod »Zelenega križa« ter obvestil o dogodku tamšnjega zdravnika. Ta je prišel na lice mesta z dvema postržatoma in pregovoril blaznico, da je stopila v avtomobil, ki jo je prepeljal v mestno bolnišnico. Tam je bila ženska identificirana za 31-letno Ano Avoscan, stanujočo v ulici Altana št. 1; sprejeli so jo v opazovalnico.

Mornar Trifun R., star 60 let, stanujoč v ulici Petronio št. 2, je imel pred sinočnjim v svojem stanovanju hud živčni napad, tekem katerega se je začelo močno blesti; v svojem bolnem duhu je videl razne strašne prikazni, vsled tega je rjovel, da so bili njegovi domači prisiljeni klicati na pomoč zdravniško družbo »Treves«, ki je dal blaznega mornarja prepekljati v mestno bolnišnico.

Književnost in umetnost

H KRITIKI O KONCERTU ZBORA »UČIT. ZVEZE«

Saj se kritikam ne piše epilogo. Kritika bodi svojevrsna umetna: odsev vtisov, ki jih je vzbudil pred nas postavljen umotvor. Kot takša je ogledalo, ki ima svoje dopolnilo v umotvoru samem. Na koncertu so bile podane vse pevske skladbe do potankosti plastično in v življenjsko silo. Slednja je v prvi pesmi bobnotno vzkipela do demenzna, katerega doživljamo le pri velikih.

Utešene smo videli torej zahteve, ki jih kot glavni pogoj stavimo vsakemu produktivnemu in reproduktivnemu ustvarjanju. Pisec kritike je ob oceni Försterjevega zbora izpovedal to prepričanje o produktivnem umotvoru. Celotna kritika pa kaže, da je njegovo prepričanje o reproduktivni povsem obratno.

*) Prip. uredništva. Objavljamo ta odgovor na kritiko g. prof. Sonca o koncertu pevkega zbora Zveze učiteljskih društev v dokaz naše nepristranosti. Kolikor je naša naloga kot političnega glasila, smo storiili svojo dolžnost: izrekli smo svoje iskreno zadoščanje nad prireditvijo, ki je pokazala razveseljevo in vse hvalne vredne stremelje našega učiteljskega na glasbeno-kulturnem polju. Naš list je tudi brez vsakega pridržka storil vse, kar je bilo v naši moči in s čimer smo mogli iti prirediteljem na roko. Strokovnjaki oceno pa smo prepustili glasbeniku, ki ga naša javnost priznava kot poštenega. Naravno je, da smo mu pustili pri tem popolno svobodo, da izrazi svoje mnenje po svojem prepričanju in pod svojo lastno odgovornostjo. Isto velja tudi za pisca današnje protikritike.

To je vzrok, da ne odgovarja kritika tu na prvem mestu načelno precizirani zahtevi. S svojo enostranostjo je ustvarila napačno javno mnenje, katerega je treba z samega sebi korigirati. Vrh tega je zbor v začetku obstoja. Staviti mu sedaj kamne na pot, se pravi množiti iz itak težke gnoilne ovire, kar povzroča, da bo zapoznel v svojem razvoju.

Povedal sem že, da se g. kritik moti nečelno, če stavlja na reprodukcijo zahteve obratno kot na produkcijo. Ko je pričel nastopati v Ljubljani Marij Kogoj, naša najkrepkejša glasbena potencia, je v enem svojih prvih člankov preciziral pojma umetnina in umetinja. Umetinja je vsak izdelek napravljen po pravilih stroke, v katero spada, je torej nekaj zgolj artistično dovršenega. Umetnina ni prvotno izdelana ampak ustvarjena in noli jasen pečat, ki jo loči od umetnije. Iz nje diha sveža prekipajoča čustvenost in duh osebnosti, ki jo je ustvarila iz resničnega doživlja.

Iz napisane kritike se razbere, da naj je glasbeno umetniško stremeljenje ono ki odgovarja vsem artističnim zahtevam. Vsi očiti se nanašajo na male difference v altu, prepocasen tempo, premalo izrazito dinamiko, nepopolnoma točen ritem, sploh na nedovoljno opipljeno tehnično stran podajanja. Torej na njega popolnoma zunanjo stran — na umetnije.

Postavimo paralelo: Najbolj opipljen naš slovenski zbor je Ljubljanska Matica pod vodstvom M. Hubada. Dve leti, ki sem jih preživel v Ljubljani, sem le parkrat slišal ta zbor peti že nečistečkati od njega prepete, torej zelo opipljene skladbe. Med njimi pa ne ene Lajovicve. Moral je kot vodja nastopiti šele impulzivni Niko Stritof, da si je upal nekoliko iz opipljenosti izstopati, zato da smo slednjič slišali nekaj skladb — umetnin, mesto, kot do takrat, le skladb namenjenih zgolj zunanjim efektom in seveda tudi, le z ozirom na efekte prednašanim.

Svoje umetniško stremeljenje je g. Kumar dokazal torej že z izbiro skladb. Kritiki mu očita, da si je s tem naložil breme. Z vnapre, da mu je bilo znano, da mu ne bo močje brez zadostnih skupnih vaj, doseči iste opipljenosti, kot jo je Sokolov v otročje lahkih skladbah. S tega stališča naj bi g. Kumar revidiral sestavo sporeda.

G. kritik je pozabil da bi, pri programu iz najlažjih skladb, še vedno manjkala prepotrebna zdrsirana čela. S tem je zagrešil toliko, da je nečelno celotno hotenje tega zbora, ter mu napisal smrtno obsedbo: Če zbor nima dovoljnih skupnih vaj (teh je treba parkrat tedensko) naj ne nastopa, ampak čaka ugodne prilike, da bo lahko zadostno pulil. Naj se pa ta prilika ponudi čez dolga leta ali nikoli — to je menda vseeno!

Celoten občitek se torej da združiti v to, da se naj ne nastopa, dokler ni tehnično dovršeno.

To njegovo mnenje, je pobožna želja vseh. Artist se pri tej želji vstavi in nima drugih zahtev, ko je to doseženo.

Umetnik polje življenja. Ne zatira ga v sebi do trenutka ko doseže artistično dovršeno. Tudi vsako njegovo artistično še nedovršeno ustvarjenje je prepuščeno z duševnostjo.

Učiteljski zbor pod vodstvom g. Kumarija je prvi, ki je našo pesem umetniško reproduciral. Duševni zanos, ki ga glasbena umetnost vzbudi v poslušalca, nas je objel, segel nam v srce, dušo in duh, ter nas izstradalo dvignil do božjega razpoloženja in v katerem se rodijo ljudje čisti v hrepenenju in jasnji v razsojanju.

G. kritik je pa kot specialista petja ponevdoma nastavljal uho kot sito, ki naj pretehta kar smo skozi njega v srce. Čut naj odloči kaj sme v čustvenosti. Znano je psihološko dejstvo, da je čustvenost neprimerno tankočutnejša od ušesa, naj bo še tako opipljeno. Vse kar je neleprega in škodljivega bo ona zavrgla. Tudi stvari, ki ji opipljeno uho brez škode prenese.

V naša srca je lila ta svečani dan umetnosti... v oči in v srce kamrice — bi rekel Cankar. Kdor je zaznamiral zapah svoje kamrice, ni tudi ob tej priliki mogel zarjaveloga odpaniti. Ta najzviševša stran ni našla v kritiki najmanjšega odseva in zato je kritika enostranska.

O drugi, artistični strani podajanja so se pa italijanski kritiki, ki jim je najmanj do naših težav po uveljavljanju naših zborov in kateri so strogi ravno nepravni zunanji opipljenosti, izrekli zelo pohvalno.

Najstrožji med njimi piše v »Osservatore triestino« med drugim: Zbor posejude po železnem zakonu zborovoga petja disciplinirane glasove, ki zadušijo vse egoistično ekspanzivnost, da upodobi vse elemente v muzikalnem okvirju, zamišljenem po avtorjih... zasluži odobravanje zaradi zmognosti v podajanju najdelikatnejših in najrazličnejših barv in ritma.

Bodi ponovljeno, da je ta sestavek napisan v direktivo javnemu mnenju za razločevanje umetnije in umetnine.

Miroslav Logar.

Thomas L., Lokalna železnica, Komedija v treh dejanjih, Ljubljana 1923. Izdaja »Zveza kulturnih društev«. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Strani 84. Cena s poštnino vred Din 13.50.

Peti zvezek zbirka Oder, ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani, prinaša izvrstno Thomajevo komedijo Lokalna železnica. Priporočamo jo vsem podeželski modrom.

Vesti z Goriškega

Proslava obletnice vojne napovedi v Gorici. Gorica se je odela v praznično obleko, vsa polopola so okrašana z zastavami, na Korzu so postavili na raznih mestih pet slavalovkov s patriotičnimi napisi. Cel dan je vladalo po ulicah živo vrvenje, gostje iz cele Italije so prihajali in odhajali. Ob 11 in tri četrti se je zbrala na vrbališču goriška posadka in drugo občinstvo k službi božji. Točno popoldne so zapeli zvonovi goriških cerkva, iz sv. Marka in iz kalvarije so zagrmeli topovi, nastopila je minuta one pobožne zbranosti, ki jo je predpisal celji vojski vojni minister. — Ob 6 pop. se je začelo zbirati goriško občinstvo na Korzu, v Viale XXIV maggio in pri kapucinih, da pozdravi osvoboditelja Gorice, poveljnika III. armade vojvodo d'Aosta, katerega prihod je bil napovedan. Vojvoda se je pripejal okoli sedme ure in se je takoj napotil na pokopališče junakov v Via Cappuccini, kjer je ostal pol ure. Po končanem obredu se je vračal s svojim spremstvom peš po Korzu. Zvečer so zagoreli kresovi na Sv. gori, na Podsobotinu, na Sv. Gabrielu, na Kalvariji in vseh onih višinah, za katere so se bili krvavi boji.

Učiteljsko društvo seznanja okraja bo zborovanje v Sežani, dne 7. junija t. l. Dnevni red: Citanje zapisnika zadnjega zborovanja. — Poročilo odbora. — Volitev odbora. — Volitev delegatov. — Razno. — Nibče naj ne manjka.

Prejudimi na vojno odškodnino zopet ustavljeni. V zvezi z načrtom finančnega ministra glede končne likvidacije vojne škode je izplačevanje predujmov na vojno odškodnino zopet ustavljeno. Nove prošnje za predujme se ne sprejemajo več, pa tudi že dovoljeni predujmi se ne bodo več izplačali. Dovoljevali se bodo edino le predujmi za škodo, povzročeno na stavbah, toda le do 50 odstotkov.

Te dni je odpotoval odv. Caprara v Rim, da izpostuje vsaj za stavbe izplačilo vojne odškodnine v obliki predujmov, ker bi do sedanja odredba uplivala pogubno na razvoj stavbene sezone.

Zveza slovenskih županov v Gorici je naslovila na slovenska županstva sledečo okrožnico: Podpisana Zveza se je prepričala, da v zadevi davka na zemljiški dohodek (impostu di ricchezza mobile sul reddito agrario) ne zadostuje pouk, ki so ga do sedaj dobila županstva. Skupno s slovenskim kmetskim društvom preskrbi Zveza posebne obrazce, ki se bodo morali v ta namen izpolniti, nadalje izprerjen pouk v obliki brošurice. Posamezni obrazci (v ital. jeziku) bodo veljali od 80—90 cent. Brošura s slovenskim poukom kakih 5 lir. Svetujemo, da se v vsaki občini ustanovi urad, ki bo izpolnjeval obrazce in svetoval občanem v tem oziiru. Županstva, oziroma omenjeni uradi, naj do 25. t. m. sporoče, koliko takih obrazcev jim je treba in kolike knjižice. Kolikor posestnikov, toliko obrazcev, za vsak urad pa zadostuje par navodil v brošuri. Seveda se morajo zavezati za podpisano izjavo, da naročila tudi plačajo. Priporočamo, da bodo obrazci napravljeni enako tudi za italijanski del dežele in da se izda pouk s potrebnimi tabelami v sporazumu s finančno oblastjo. V ta namen smo že stopili s sličnimi udrugi na italijanski strani v sliki. Stroški se zaračunajo seveda posestnikom. — Taka okrožnica. Kdor bi te okrožnice ne bil dobil, naj bo s tem obveščen. Kakor že v okrožnici omenjeno, bodo od finančne oblasti dobili obrazci posebne vrste in tako sestavljeni, da se izpolnjen obrazec na podlagi razlage v posebni brošuri enostavi in pospeši. Županstva, ki naročujejo obrazce in brošure, ostala naj pa podvzajo, ker prihodnje dni že prinesejo naši listi, kje in po čem se dobe naročene tiskovine. Pošiljanje po pošti bi trajalo predolgo, zvezano bi bilo s precejšnjimi stroški, zato se izognemo tam neprimliko na ta način, da poslejo županstva, oziroma tozadevni uradi, kjer so se ustanovili, kako osebo po dotične tiskovine. (Iz pisarne Zveze slov. županov.)

Iz Slapa pri Vipavi. Na binkošno nedeljo je priredilo tukajšnje »Slov. izobraž. društvo« res lepo uspešno veselico. Obilno zavezanega občinstva od blizu in daleč je napolnilo veliko novo dvorano g. K. Boneta, ter z vso napetostjo sledilo izvajanjem programa, zlasti pa ljudske igre »Veriga«, iz katere se zrcali nauk: Kako strasti iz malenkosti prorojene spajajo obraz ljudski duši in jo preslepe, da tava in išče v temi, kar ji je v pogubo, ne vidi pa velikih, resnih ciljev, do katerih vodi pot ljubezni, kakor pravi sam pisatelj v uvodu.

Pohvalno moramo omeniti na splošno jako gladki nastop pogumnih igralcev, ki so do mala svoje vloge izvrstno zadeli.

Posebno kipek »Gospodične in dekleta« je občinstvu kot nekaj čisto novega v tem okraju, jako ugajal in poslušalce popolnoma zadovoljil.

Tudi petje bi bilo prišlo gotovo do večje veljave, če bi gdnca pevovodkinja sama dirigirala, kot pri »Venku narodnih pesmi«, ki ga je zbor krono zapel. Vsa čast zboru in njega vrlum, spretnemu vodstvu.

Vsa hvala tudi tamburaškemu zboru iz Se-la, ki je občinstvo med odmori kakor tudi pozneje pri prosti zabavi primerno in lepo zabaval. Končno bodi tu izražena najsrčnejša zahvala vsem igralcem, pevcom, in njihovemu vodstvu, mladim deklarovalkam za ves njihov trud in poživljalnost pri utorjenju g. Bonetu za brezplačno odstopitev dvorane, ter vsemu občinstvu, ki je posetilo veselico v častnem številu.

Tolmin. V četrtek, dne 31. maja, nastopijo učiteljski iz Ganglevo štiridejanko »Sin«. Dobiček je namenjen »Dijaškemu podpornemu društvu v Tolminu«.

Tolmin. Občni zbor »Slov. planinskega društva v Tolminu« bo v nedeljo, 3. junija ob 3. popoldne v prostorih gostilne g. Muziča pri Sv. Luciji. — Spored: Poročilo o delovanju l. 1922. Volitev novega odbora. Prodlogi in slučajnosti. — K obliki udeležbi vabi odbor.

Gospodarstvo

GIBANJE TEČAJEV NA ITALIJ. BORZI.

V Trstu, 24. maja 1923.

V teku zadnjega tedna se je opazalo na vseh italijanskih borzih močno nazadovanje tečajev. To nazadovanje se je začelo pojavljati, čim je bil objavljen govor finančnega ministra De Stefanija, medtem ko se je splošno pričakovalo, da bodo te velike in na sploh zelo optimistične izjave finančnega ministra pospeševale dviganje tečajev, ki je takrat precej vidno prevladovalo. V prvem hipu se je mislilo, da so vzrok padanju tečajev politični manevri finančnikov, ki ne so glažajo z gospodarstveno politiko sedanje vlade. In vlada je res odredila preiskavo, ki naj bi izsledila špekulante, ki delajo proti prizadevanju vlade, da bi se višina tečajev — posebno tečajev državnih vrednostnih papirjev — dvignila. Vendar pa prevladuje mnenje, da ne bo dala ta preiskava nikakih praktičnih uspehov in da je treba iskati vzroke padanju tečajev v prvi vrsti v tehniški borzni poslovanju. Listi so objavili podatke o znižanju primankljaja v državnem proračunu za par tednov pred govorom finančnega ministra, tako da ni nudi govor sam finančnim krogom nič novega. Na drugi strani pa so povzročila nekatera mesta v tem govoru malo nerazpoloženje. To velja predvsem glede tistega mesta, na katerem je finančni minister omenil težkoče pri uredbi proračuna državnih železnic in pa na tist, za uredbo državnih dolgov v inozemstvu. Kot nadahni vzrok padanja tečajev pa je treba tudi omeniti dejstvo, da je prejšnja precejšnja višina tečajev dala haussier-jem prilichnost, da so napravili s svojimi špekulacijami obsežne dobičke. Pri nekaterih borznih vrednotah je to dejstvo povzročilo precejšnje padanje tečajev, kljub temu da so dotična podjetja zvišala svojo glavnicu in da pomeni tako zvišanje življenjske gospodarstvenih pobud. Največja italijanska paroplovna družba, »Navigazione generale italiana« v Genovi je zvišala svojo glavnicu od 150 na 300 milijonov lir. En del delno te družbe, ki je nastala potom strnitve paroplovnih podjetij »Florio« in »Rubattino« prevzame baje »Banco commerciale italiano« in nekoliko genovskih krajevskih bank. S tode-

lovanjem «Banca commerciale italiana» se je izvršila tudi strnitev družb «Terni» in «Carburo» in prva imenovana družba je zvala svojo delniško glavnico od 80 na 120 milijonov lir. Nadalje je zvala svojo glavnico tudi genovski «Lloyd Sabauda» in več lombardskih in piemontskih električnih podjetij.

Na splošno se lahko reče, da so državni papirji vedel padanja tečajev manj prizadeti nego drugi efekti. Petodstotni italijanski «konso» za približno eno lito. Mnogo večji pa je bil padec pri bančnih delnicah. Tako so nazadovale n. pr. delnice «Banca d'Italia» v enem samem tednu za 40 lir. Zelo znatno je bilo tudi padanje železniških delnic, pri čemer so znatno vplivale vesti o skorajšnji odločbi nekaterih državnih prog v najem zasebnikom. Dosedanja razprava v parlamentu o carinskih tarifah ni imela na tečaje delnic železniške industrije še nikakega vpliva, ker se je pokazalo, da vladajo med parlamentarnimi strankami velika nesoglasja glede bodočih carin na železo in jeklo. Tako je n. pr. med socialističnimi poslanci nekoliko pristašev sistema popolne svobode trgovine, medtem ko so se tisti socialistični poslanci, katerih volilci so kovinarski delavci, izjavili solidarnost z delodajalci ter so nastopili za zaščitno carino v prilog proizvodov kovinske industrije. Ravno tako se zdi, da se naziranj na o tem vprašanju niso še razjasnila tudi v fašistovskem in popularnem taboru.

Zadnja poročila o položaju italijanskih emisij bank kažejo, da je napravila deflacijska politika v zadnjem času zopet par korakov naprej. Zadnje poročilo se nanaša na mesec marec in kaže, da se je v tem mesecu zmanjšala svota bankovcev v prometu za 118 milijonov lir. V zadnjih dvanajsetih mesecih pa se je ta svota zmanjšala približno za eno milijardo lir. V finančnih krogih se deflacijska politika emisij bank deloma obsoja, ker da povzroča obremenitvi tudi krčenje trgovinskega poslovanja in ovira svobodno razvoj gospodarstvenih sil. Kljub temu pa je treba računati s tem, da se bo deflacijska politika nadaljevala še z večjo doslednostjo, kajti znano je, da vlada tozadevna priazdevanja emisij bank odobrava in podpira.

Sport

NASIM KOLESARJEM NA ZNANJE.

Te dni se bje v Italiji velik sportni boj. Razvija se največja poizkušnja izvežbanih laških kolesarjev, ki morajo prekosariti ves Apeninski polotok, t. j. 3000 km v maksimalnem času 19 dni. Dirka je razdeljena v etape to se pravi, da je celotno proga razdeljena v manjše proge, od katerih ima vsaka svoj cilj. Kdor preteče celotno progo z najmanjšo uporabo časa, je zmagovalac. Da zasleduje vsa država z zanimanjem potek te dirke, je umljivo, ker je to največja dirka v letu in v kateri si pridobi zmagovalac ime «Prvaka v kolesarstvu».

Petek tekme pa zasleduje tudi vnapij sportni svet in ta na način bo doznala za vrline posameznih dirkačev vsa evropska javnost. Ne prodre li pa z glasom o izredni vrtilni kakega kolesarja ob enem tudi ime naroda, čigar skupnosti pripada zmaga? Odgovor na to vprašanje nam dajo zadnji sportni dogodki v Milanu. Evropski prvak v boksu Vander Veer se je srečal v imenovanem mestu z italijanskim boksaljem Spallo. Kako veselje je zavladalo po kravljevi, ko se je doznalo za rezultat, nam kažejo poročila časnikov. Zdi se italo v svojih sportnih vrstah evropskega prvaka v boks. Da se s takimi zmagajci doseže častno mesto v evropski sportni javnosti, je umljivo in ob enem z zmagovalcem dobi tudi ves narod zmago.

Da so si Čehi pridobili tak glas v svetovni javnosti, so poleg njihovih drugih zaslug pripomogle do tega njih zmage na sportnem polju. Pomosno gledajo na svoje telovadne vrste, imena njih sportnih udruženj so na jeziku vsakega sportnika. V zadnjem času prodira tudi iz Jugoslavije dober glas o tamkajšnjem sportnem enovanju. Da so dosegli že lepe uspehe, smo imeli itak priložnost čitati v «Edinosti» pri poročilu v nogometnih tekmah z Nemci in dr.

O našem sportnem gibanju sploh sem spregovoril zadnjič par besed. Danes pa hočem izpregovoriti par besed le o eni široki sporta, t. j. o kolesarstvu.

Nas človek ima po večini samo turistično kolo. To je naravno; kupi si ga, da se popele z njim na delo, da se poda v prostih urah v mesto po raznih opravkih, kaj bi torej kupoval lahko dirkalno kolo, ko mu to v ta namen ne bi služilo, ker ni tako trpežno. Radi tega pa se je nekako vcepila našim ljudem misel, da se ne morejo baviti s sportom, ker ni njih kolo pripravno za to svrhu. — Zgrešeno, popolnoma zgrešeno!

Za vsakega začetnika je naravno priložnostno, da se vadi in uri s turističnim kolesom. Najboljši dirkači so se ga v svojih začetnih vrstah posluževali; saj je stvar koncem konca naravna: ko prestopi pozneje kolesar k vaji z lahkim kolesom, mu stvar ne dela nobenih težav več. Je ista stvar kot s kovačem, kateri bje vedno s težkim ključvom: ko bo prijel lažji bat v roke, bo delo lažje opravljal.

Vidimo torej, da poset težkega kolesa ne izključuje našega človeka iz sportnega udeleževanja.

In zdaj pride menda najtežje umljivi nauk, ki je pa po formuli enostaven in preprost, a ga ravno radi tega vsaki preze: Ne posveti se sportu, če misliš samo na dirko in če sanjaš le o izvojevalnih zmagah. Prvi, ali če ne že drugi neuspeh, te izloči brez drugega iz vrst sportnikov. Dirki, in to si dobro zapomni, je namen, da poda sportnikom, posameznikom kot skupinam, priliko, da spoznajo, koliko so napredovali v svojem trudu. V sveti si moraš biti da pomeni Sport: telesna vzgoja posameznika in na ta način skupnosti, manjši ali večji, kot je pač prodrla vežba v manjšo ali večjo maso ljudi. Čim večja plast se bavi s sportom, tem boljše za dotični narod, ker čim večje je njegovo zdravo jedro, tem bolj se bo narod ohranil svež in zdrav.

Da postanete dober kolesar, se ti boče smotrene, zdrave trenaje. Najboljša vadba pa je edino le izlet večje skupine do kakega bližnjega cilja, kot se to zdi boljše kolesarjem. V začetku je priporočati bližnje cilje, da se potem popelje vesela kolesarska vrsta tudi po daljši progi do bolj oddaljenega cilja.

Da pa bi hoteli kdo doseči gotov uspeh na kakšni poizkušnji, t. j. pri dirki, brez take trenaje, je izključeno. Trenaja tik pred dirko, ne samo da ne prinese zaželenega uspeha, temveč škoduje celo kolesarjevemu zdravju. Kolesarji pa, ki se je pridno udeleževal izletov, kjer je premagal v družbi veselih svojih sotovarišev z lahkoto vsako težkoto, ki mu je postalo na ta način kolo sredstvo, da pohiti ven iz domačega kraja v druge dolej neznane mu kraje, ta je dosegel brez drugega svoj cilj. Okrepil se je na zdravju in duhu se mu je osvežil, čutil se je bolj veselo in krepkega, vsakdanje delo mu bo šlo lažje, dosti lažje izpod rok. Pri dirki pa bo videl, da mu ta ne nudi bogveidi kakih težkoti, ker bo z vztrajno a ob enem neutrudljivo trenajo bo brez napora tudi tukaj dosegel svoj cilj. Kolesarji torej: Pridno na izlete!

Ne vem, koliko smem upati, da bi eden ali drugi naših dirkačev dosegel kako mesto v mednarodni sportni vrsti. To pa je gotovo, da ne smemo zanemariti na kaj takega se misli. Da postane človek kolesar prve vrste, se mora baviti s to stroko prilično več kot leto dni. To samo na znanje našim začetnikom, da si ne bi ustvarjali nikakih iluzij. Se na nekaj bi opozoril naše sportnike. Ne ozirajte se preveč na javno mnenje. Pri uveljavljanju, pri dirki, vidi masa le prvodošleca, slavi v njem zmagovalca, dasi nima pravzaprav prvodošlec večkrat nobene zasluge na zmagi. Marsikateri boljši kolesar je zaostal, ker je imel to ali ono nezdgo. Dostikrat pa je moral boljši kolesar gledati na interes društva, ki ga je zastopal in prevzeti borbo z drugimi kolesarji — nasprotniki, da je omogočil tovarišu iz istega društva zmago, samo da je rešil čast svojega društva. Sploh z eno besedo: uspeh dirke se ne odloči tik pred ciljem, temveč tam kje v sredini proge, kjer se bje med posamezniki in skupinami ljuta borba za uspeh svoje barve. Naj bo takim dirkačem v zadoščenju, da so vsaj moralno zmagali. To je treba naglašati radi tega, da se ne bi kak kolesar pri neuspehih ustrašil in zapustil svoje kolo.

Sportnim društvom je torej v glavnem skrbeti, da prireajo kolesarske izlete, da pazijo, da se prav, to se pravi umerno trenirajo člani in sploh izključujejo taki kolesarji, ki bi prišli samo tedaj, ko se dirka. S poslednjim ne bi nobeno Sportno društvo nič doseglo, ker so taki kolesarji po navadi nevtrajni.

Nas narod, ki je jasno pokazal, da ne zaostaja v kulturi za nobenim drugim, mora v kratkem pokazati, da ima smisel tudi za sportno delovanje.

Hajdi mladina, na kolo in ven, v naravo, ki se je odela sedaj v svojo bujno zeleno obleko, da nas očara, da nas svečano sprejme in vzpodbudi k delu, k vztrajnosti in nas dovede do zaželenega cilja.

Dirkačem, ki se mislijo udeležiti nedeljske dirke, pa ključno: Pogumno na plan in četudi se marsikateri od vas ni držal nikdar že gori navedenega, nič ne de: tekma na 3. junija ima v glavnem namen, da združi vse kolesarje, ki so prežeti od najboljših vojev do dela.

F. — ač.

ZAHVALA.

Vsem blagim osebam, ki so hotele biti na kate-ristični način soudeležene naše žalosti po našem ljubem sinu.

Rudolfu Guštinčič

kateri je nenadoma preminul v Ljubljani, v torek, 22. t. m., izrekoma najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujemo telovadnemu društvu «Sokol» in ekspedicijski družbi «Balkan» ter vsem onim, kateri so pripomogli, da se je pogreb vršil na tako časten način.

TRST, 27. maja 1923.

(282) Žalujoča družina Guštinčič.

Gospodinj, Vam to velja!

Ostanite pri domačem blagu in zahtevajte pri trgovcu le tesnjenje «PEKATE»! So najcenejše, ker se zajo nakuhajo.

41/6

Mali oglasi

se računajo po 20 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.— Debele črke 40 stot. beseda. — Najmanjša pristojbina L 4.— Kdor išče službo, plača polovično ceno.

OPREMLJENA soba se odda poštenu gosposodični pod dobrimi pogoji. Naslov pri upravnistvu. 751

MEBLIRANA soba se odda eni osebi eventualno zakoncem. Via Galileo 18 prtl., desn. 745

KOZO dobre pasme s kozličem prodam. Via Cologna 92 746

DNE 10. junija t. l. ob 4. uri pop. se bo prodala na javni dražbi v Boljuncu hiša št. 74. Natančnejša pojasnila daje Karel Kravič. 747

GOSTILNO oddam v sredini mesta z malim naračunom L 50. — gotovega dneonega dobička. Naslov pri upravnistvu 748

HIŠO z dvoriščem prodam radi družinskih razmer Anton Verginella v Sv. Križu 100. 749

SENO. Odda se košnja velikega travnika v Zavljah. Pojasnila v via Romagna 16/II 719

SLOVENSKA dobroznana gostilna v via Carpi-son 14, toči pristno vipavsko vino po L 3.60. Toplo se priporoča lastnik. (744)

SLUŽBA pomožnega uradnika se odda z nastopom 1. julija t. l. Zahteva se, da je prošilec ob primerni splošni naobrazbi zmožen slovenščine in italijanščine v govoru in pisavi in prosti vojaščine. Služba je za sedaj začasna in se po polletni poizkusni dobi izpovedi v stalno. Plača po dogovoru. Lastnoročno pisane prošnje do 31. t. m. upravi «Edinosti» pod «Pomožni uradnik». 703

KROJAČNICA Ant. Jeni iz Via Valdirivo 15/I naznanja slavnemu občinstvu, da izdeluje obleke po nižjih cenah. 736

PRODAM dva nova hrastova soda po 16 hl, dva mesecna plavnik po 24 hl, dva močna, dvoprežna voza v jako dobrem stanju, ter drugo poljedelsko orodje. Cena ugodna. M. Milic, Repnik 3 p. Prosek 716

KMETSKO POSESTVO: 70 orolov, kmetška hiša, hišica, hlev, kozolec, obdelane njive, travniki, pašniki, velik vlek in bukov gozd, voli, krave, prašiči, ovce, vozovi, popolnoma novo pohištvo se za L 60.000.— prodam. Naslov pove upravnistvu. 717

KRASNO POSESTVO z dobrodočo gostilno, ob glavni cesti, oddaljeno četrte uri od glavne pošte v Ljubljani se radi preselje prodam. Obstoj iz lepe hiše; v pritličju 3 gostilniški prostori, kuhinje, klet in pritlikline; v prvem nadstropju 8 lepih parketiranih sob, kuhinje, kopalnice in pritlikline, gospodarsko poslopje, hlevi, velika vinska klet, garaža 4 sobice za posle, velik kosteranj in velik zelenjadni vrt. Povsod voda in elektrika. Vse posvetstvo v skoraj novem stanju in ograjeno z novo masivno betonsko ograjo. Proda se eventualno tudi z vsem zelo velikim gostilniškim inventarjem ca 80 hl vina in vinsko posodo. Cena po dogovoru. Naslov pri upravnistvu «Edinosti». 725

BABICA diplomirana, sprejema noseče. Ljubljana oskrba, tajnost zadržana, Corso Garibaldi 23/I. 728

NATAKARICA, 26 letna išče primernega mesta. Naslov pri upravnistvu. (743)

POZOR! Krone, korale, zlate, platine in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grošič Belleli Vita, via Madonna 10. I. 32

G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz — izvoz. Velika zaloga papirja za zavijanje pisalnega i. t. d. papirnatih vreč ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 30

PIANINO ali glasovir v vsakem stanju, kupi uglaševalec Andrej Pečar, Trst, via Molino a vento 5, III. (6)

KRONE L 1.70, goldinarji L 4.55, 5kronski komadi L 8.85, 20 kronski zlati L 81.— Via Pandares 6/I 44

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drugi Perlot, via S. Francesco 15, II. 45

ŽIVNOSTENSKA BANKA PODRUŽNICA V TRSTU Ulica Roma vogel ul. Mazzini. — Lastna palača. Delniška glavnica in rezervni sklad K. Č. St. 325.000.000 Izvršuje kulturno vse bančne in menajnične transakcije. Uradno ura od 9-13

ŠIRITE „EDINOST“

POHIŠTVO.

Poročne sobe, masivne, z velikimi ogledali, zadržano, slavonsko delo od L 1200.— naprej, kuhinje L 750.—, stolice L 12.—, železne postelje z mrežo L 160.—.

TÜRK, Via S. Lazzaro št. 10.

Brezkonkurenčne cene. Pošiljatelj na deželo.

MED. UNIV.

(224)

Dr. RADO SFILIGOJ

v Gorici, se je preselil v Via Mameli (Via Scuole) št. 8 (tik stare gimnazije)

ter sprejema za kirurgijo, porodništvo in ženske bolezni od 9-11 in 2-3.

Stroji za žito

Velika izbira mlatilnic in ventilatorjev za pšenico in drugo žito pod ugodnimi pogoji. Ing. Righi & Vidovich - Trst Via Sanità 8 (vogal via Porporella).

Zdravnik dr. CICERO MICHELANGELO

In zobotehnik FIEL sprejemata

v Sv. Petru na Krasu št. 69

vsak dan od 2 do 3. (52)

Pohištvo

Prodaja z jamstvom

Trst, Via Geppa 17 — Via Pauliana 1

Poročne sobe od L 1000.— naprej. Jedilne sobe s stolicami s pristnim usnjem od L 2400.— naprej.

Pohištvo za urade, ameriški tip in navadno.

Garniture za klube.

Pohištvo za salone.

Pohištvo za kuhinje.

Pohištvo za vrte.

Železno in medeno pohištvo.

Omare in stene za predsobe.

Stolice, naslonjači, mizice v veliki izbiri.

Blagajne itd. itd.

M. Steiner — Trst

Via Geppa 17 — Via Pauliana 1 (vogal Piazza Libertà)

Posebni popusti preprodajalcem.

Posebno skrbimo za embalažo in jamčimo za točen dohod. (46)

ZOBOZDRAVNIK

Dr. Leop. Mraček

Corso Vitt. Em. 24, I. 286

Zobovje zlato in iz kaučuka.

MIRODILNICA

MISLEJ FRANC

Via Carpi-son 14.

Dobijo se vsi mirodilniški predmeti. Barve, lameno olje, čopiči, kisline, jesihovala, zdravila, dišave, milo, mineralne vode itd. po zmernih cenah. (148)

KDOR HOČE KAJ KUPITI

KDOR HOČE KAJ PRODATI

KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD.

INSERIRAJ V «EDINOSTI»

VABILO

na

redni občni zbor

Kranilnice in posojilnice v Sv. Križu pri Trstu

reg. zadruga z neom. zavezo

ki se bo vršil

v nedeljo, 3. junija 1923 ob 11. uri dop.

v prostorih posojilnice.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnstva.
2. Poročilo nadzornstva.
3. Poročilo o reviziji izvršeni 27.-28. 3. t. l.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1922.
5. Slučajnosti.

SV. KRIŽ, 20. maja 1923.

Opomba: Ako bi ob določenem uri ne bilo navzoče po pravilih določeno število članov, se bo sklicalo pol ure kasneje drugi občni zbor, ki bo sklepal ob vsakem številu navzočih članov. (280)

JUSTA SUBAN

Vrdela, Timignano št. 1407

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in okolici svojo dobro založeno trgovino jestvin in kolonialnega blaga po konkurenčnih cenah. — Ima tudi veliko zalogo apna, cementa, peska, drv, oglja in petroleja. Postrežba točna. Pošilja se tudi na dom. Telefon 31-10. (281)

V knjigarni J. ŠTOKA

v Trstu, via Milano 37

je izšla tretja izdaja priljubljene J. Štokove burke „Trije tički“ in istega pisatelja nova dvodejanska burka „LAZIZDRAVNIKA“.

Cena knjigi L 3.— priporočena poština pošiljatev 60 stot. več. (263)

Soda

kristalizirana

zajamčeno čista, bela

centrifugalno sušena

izvenredno izdatna

raztopljiva in

učinkovita.

Izdelana po zadnjih tehničnih

izkustvih z modernimi napravami.

ERGA KEMIČNO-TEHNIČNI ZAVOD

Trst, Via Pier Luigi da Palestrina št. 2.

Dva mala

vinograda

se takoj prodaja v Halozah pri Ptuj.

Ponudbe na trdtko Karel Scherbaum

in sinovi, Maribor. 14/10

SKLADIŠČE

octove kisline, žvepla

in modre galice. 228

ANTON GAMBEL

Trst — Via Coroneo št. 1 a — Trst

Calcificio Triestino

v Lonjerlu. (283)

Konkurenčne cene.

Za naročila pisati na gornji naslov.

PODLISTEK

WILKIE COLLINS:

Gospa v belem

IZPOVEDBE GOSPICE HALCOMBE

Grof Fosco je prišel na postajo ponjo. Ko ga je vprašala po sestri, ji je rekel (kolikor se je spominjala), da jo namerava ravno kar peljati h gospici Halcombe.

Gospa Glyde je bila tako malo znana po Londonu, da ni mogla povedati, po katerih ulicah se je vozila. Toliko pa je bilo gotovo, da ni voz zapustil ulice ter da ni vozil mimo vrtov ali dreves. Voz se je ustavil v neki ozki ulici za velikim trgom — ta trg je bil poln izložb, javnih poslopj in velikih ljudskih množic. V očiglednem spominu (ki so jasno stali pred gospo Glyde), se zdi, da ni grof Fosco peljal na svoje stanovanje v St. John Wood.

Sla sta v hišo in skozi neko stransko sobo po stopnicah v prvo ali drugo nadstropje. Priljago so skrbno znosili notri; ena dekla je odprla duri in neki bradat mož, po zunanosti sodeč inozemec, jo je sprejel v veži ter zelo uljudno spremil po stopnicah. Na vprašanje

gospice Glyde je grof odgovoril, da je gospica Halcombe v hiši in da jo bo takoj obvestil o prihodu njene sestre. Nato je odšel s tujcem iz sobe ter jo pustil samo. Ta soba je bila rečno opravljena, a okno je gledalo na oza-dje ulice.

V hiši je bilo nenavadno tiho; na stopnicah ni bilo čuti nobenih korakov, le zamolklo mrmanje moskih glasov je prihajalo izpod sobe, ki se je nahajala pod njeno. Ni bila dolgo časa sama, ko se je grof vrnil ter ji naznanil, da gospica Halcombe spi in da je ni smeti nadlegovati. Bil je v spremstvu nekega gospoda (Angleža), ki mi ga je predstavil za svojega prijatelja. Po tej nenavadni predstavi — kolikor se je mogla gospa Glyde spomniti, se ni imenovala pri tem nobeno ime — je ostala sama s tujcem. Bil je skrajno ujuden, toda ustrašil in zmedel jo je z nekaterimi čudnimi vprašanji glede njene osebe in s svojimi čudnimi pogledi, s katerimi jo je gledal med govorom. Čez nekaj časa je šel zopet ven; in nekaj minut pozneje je stopil v sobo neki drugi tujec (tudi Anglež). Ta se je sam predstavil kot prijatelj grofa Fosca in jo je s svojimi čudnimi pogledi in vprašanji spravil v zadrego; pri tem je ni niti enkrat, kolikor se more spominjati, imenoval po imenu. Nato je kmalu šel iz sobe kot njegov prednik. Sedaj je začela biti že v strahu. Ko je stopil grof zopet v sobo, ga je takoj

v skrbih vprašala, koliko časa bo morala še čakati, predno se sestane s svojo sestro. Najprej se je z nekim odgovorom izognil temu, ko pa je ona v vedno večjem strahu silila vani, ji je povedal, navidezno z veliko težavo, da je gospica Halcombe nikakor ne počuti tako dobro, kakor ji je do sedaj zatrpel. Ton in način, kakor ji je odgovoril na njeno vprašanje, so se bolj stopnjevali oni strah, ki ga je gospa Glyde občutila v navzočnosti obeh tujih gospodov tako, da jo je padla hipna slabost in da je bila pristijena prositi kozarec vode. Grof je stopil k durim ter poklical, naj mu prinese kozarec vode in stekleničico za duhan

Gospodarstvo petroleja

Skozi eno celo stoletje je vladal v industriji vseh panog premog kot absoluten gospodar. Brez premoga si ni bilo mogoče misliti nikakega napredka na tem polju. Države, ki nimajo premoga v svojih lastnih mejah, so ga morale in ga še morajo uvažati iz drugih krajev, kar pomeni, da se nahajajo v gospodarski odvisnosti od drugih bogatejših narodov. Zato je bila ena najglavnejših nalog vseh vlad, da si kakorkoli zagotovijo dovoljne količine premoga, ki ga potrebujejo železnice, tvornice in druga množična podjetja vsake vrste. Premog je bil tisti vsemogočni kralj, od katerega je bilo odvisno do zadnje evropske vojne vse industrijsko in gospodarsko življenje sploh posameznih držav.

Po vojni se je položaj kralja premoga izdatno izpremenil. Ta izprememba gre v vsem na račun njegove vsemočnosti in njegovega absolutnega gospodarstva v industriji. Pojavil se mu je tekmeč, ki mu bolj in bolj izpodkopuje tla in poriva njegovo važnost bolj in bolj v ozadje. Ta tekmeč premoga je petrolej. Do svoje veljave se je povzpela nenadoma in skoraj nasilno. Vprašanje petroleja prevladuje že sedaj v vseh mednarodnih vprašanjih in po njegovi zaslugi se obetajo človeštvu nova presenečenja in nove avanture, pred katerimi se bodo morale skriti vse dosedanje.

Vsed vedno večje važnosti, ki jo nadobiva petrolej, je nastal na svetu nekak nepremagljiv pohlep po njem, ki se da primerjati le onemu znanemu pohlepu po zlatih rudnikih, ki je gnala na tisoče in tisoče ljudi v daljne kraje iskat zlato rudo in bogastvo, ki jim ga je nudila. Učenjaki vseh narodov so se vrhli na proučevanje in raziskovanje površin vseh delov sveta v nadi, da odkrijejo nove zaloge tega naravnega bogastva. In nekaj podobnega se dogaja sedaj z ozirom na petrolej. Vlade, industrijska podjetja, učenjaki vseh držav so se vrhli na delo za izsledovanje in izkoriščanje petrolejskih virov od enega konca sveta do drugega. Obenem pa se opaža tudi mogočen razmah nekakega petrolejskega imperijalizma. Vse velike države si namreč na vse mogoče načine prizadevajo, da bi dobile pod svojo oblast čim več ozemlja, kjer se nahajajo petrolejski viri. Kier to ne gre, pa si pomagajo na drug način, t. j. hočejo si vsaj zagotoviti pravico do izkoriščanja petrolejskih virov v obliki zakupa vsaj za bližnjo bodočnost. Ker bi hotela imeti vsaka izmed velikih držav prvenstvo v proizvodnji petroleja, je ta petrolejski imperijalizem izval med njimi močno tekmovalstvo, ki pa se je že izpremenilo v pravo in precej ostro nasprotstvo interesov. To nasprotstvo se je začelo posebno močno in ostro očitovati med Anglijo in Zedinjenimi državami in petrolej se označa že sedaj kot ono usodno sporno jabolko, veld katerega si bosta obe anglosaksonski državi skušali v več ali manj oddaljeni bodočnosti in lase, da se potem vojne odloči, kdo bo resnični gospodar svetovnega petroleja in dosledno tudi svetovne industrije.

Ze zgoraj smo rekli, da se gospodarstvo petroleja širi predvsem na račun premoga, kateri se mu mora čezdalje bolj umikati. To se dogaja posebno očitno v ladijski industriji. Zmaga motorne ladje nad parnikom je že gotovo dejstvo. Dandanes se čuti potreba po čim racionalnejšem izrabljanju prostora na ladi. Obenem se hoče dati ladi čim večja sposobnost in čim večja sigurnost pri plovi. To se da doseči le s temeljito preuredbo dosedanje ladi. Ta preuredba se je že izvršila, kajti, kakor že omenjeno, na mesto parnika je začela stopati motorna ladja. Motor je za pogon primernejši od vijakov in parnih strojev. In v smislu tega izpopolnjevanja se gradijo motorne ladje v čezdalje večjem razmerju s parniki. Tako znaša na Švedskem nova tonaža motornih ladi 1/2, a tonaža novih parnikov samo 1/3. Nekateri ladijedelniki v severnih državah sploh več ne gradijo parnikov, temveč samo motorne ladje. Motorji bodo gonili tudi veliko večino ladi, ki se gradijo po nemških ladijedelnih. V tonaži vsega sveta zavzemajo motorne ladje že danes 12%. Na motorni ladi je mnogo več prostora nego na parniku in obenem ji je potrebno mnogo manj osebja. Tako lahko pelje motorna ladja 5500 ton isti tovor kot parnik s 6600 tonami. Za pogon je najboljši Dieslov motor. Sedaj se že gradijo velikanske motorne ladje. Tako je n. pr. Union Steamship Co. of New Zealand naročila v Glasgou motorno ladjo, ki bo imela 22.000 ton.

Motorna ladja bo torej v bližnji bodočnosti popolnoma osvojila prekomorsko plovo. Toda v enaki meri se da rabiti motorna ladja tudi za domačo obrežno plovo. Zedinjene države, Anglija, Japonska in Italija imajo več motornih torpedov, katere lahko plujejo z naglico železniškega vlaka.

Velika prednost motorne ladje nad parnikom obstoji ne samo v tem, da je na njej razmeroma veliko več porabnega prostora, temveč tudi v tem da stane plova razmeroma mnogo manj. Royal Mail Steam Co., katere tudi rabi motorne ladje, je izračunala, da je treba za pogon motorne ladje 10.000 ton 65 šterlingov, dočim porabi parnik iste velikosti 119 šterlingov. Parnik, ki porabi na dan 40 ton premoga, potrebuje, ako ga goni motor, le 7-8 ton bencina.

Prva motorna ladja je bila zgrajena l. 1910. na račun Danske. L. 1922. je že znašala tonaža motornih ladi 1 milijon ton. L. 1914. je bilo 297 motornih ladi, l. 1922. že 1620.

Kakor je razvidno iz vseh teh podatkov, bo petrolej izpodrinil premog v prvi vrsti v pomorski plovi. Njegovo gospodarstvo pa sega seveda povsod tje, kjer se uporabljajo za pogon motorji (avtomobilstvo, letalstvo itd.). Kakor za trgovsko mornarico, tako je pomemben petrolej ogromen tudi za vojno mornarico. Ako se čuli v trgovinski mornarici živa potreba po čim racionalnejšem izrabljanju prostora na ladi, ni ta potreba na vojni ladi nič manjša. Čim manj prostora zavzemajo stroji, tem več mesta preostaja za oborožitev bojne ladje. Brodovje, ki obstoji iz gotovega števila samih motornih ladi, bi bilo znatno močnejše nego brodovje z istim številom enot s pogonom na paro. Na ta način je vprašanje petroleja obenem tudi vprašanje moči na morju.

Petrolej ima torej velikanski pomen za bodoči razvoj svetovnega gospodarstva. Vsed tega je naravno stremenje vseh držav, ki smo ga označili zgoraj z besedo petrolejski imperijalizem. Država, ki si hoče zagotoviti bodočnost in gospodarsko neodvisnost, si mora predvsem zagotoviti posest petroleja. Spričo tega dejstva je razumljivo, da si tiste države, ki imajo svetovno gospodarstvo, prizadevajo, da bi dobili proizvodnjo petroleja

v svoje roke kot nekak monopol. Zgoraj smo že omenili v tem pogledu tekmovalstvo med Anglijo in Zedinjenimi državami. Pri vseh mednarodnih pogajanjih, katerih sta se udeležili obe omenjeni državi, se je jasno videlo, da stoji vsa njuna politika pod vplivom tega velikega vprašanja. Anglija si prizadeva na vso moč, da bi dobila proizvodnjo petroleja v svoj monopol, medtem ko Amerika pobija to njeno stremenje s spretnim izrabljanjem načela "odprtih vrat" in popolne svobode za vse države. V resnici zasledujeta obe isti cilj: polastiti se petroleja kot sredstva za gospodarstveno in tudi politično nadvlado na svetu.

Borzna poročila.

Tečaj:

Trst, 26. maja 1923

Cosulich	317
Palmella	356
Gerolmich	1345
Libera Tristina	899
Lloyd	1405
Lar sine	675
Martiniella	130
Oceanic	135
Premuda	580
Triptevich	291
Ampela	500
Cement Dalmatia	333
Cement Spalato	254

Valuta na tržaškem trgu.

Trst, 26. maja 1923

ogrske krone	0.3750 0.4250
avstrijske krone	0.0290 0.0310
čehoslovanske krone	0.25 -- 0.275
dinarji	21.90 -- 23.20
leji	11.75 -- 12.25
marke	0.0300 0.0410
dolarji	20.40 20.90
francoski franki	137.75 -- 139.10
švicarski franki	314 -- 317
angleški funti papirnati	96.70 -- 96.90

Rojaki! Ne zabite na šolsko društvo!

Velika zaloga vlna, žganja in likerjev
JAKOB PERHAUC
ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Kydrias št. 6, telefon 2-86

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropljovec, kraški brinjevec in kranjski silivovec.

Lasni izdelki: šumeča vina kakor Šampanjec šumeči istrski refošk Lacrima Cristi in druga.
Specialiteta: jajčni konjak in Crema marsala ter arznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malino vec in drugi.

Oglas v „Edinosti“

imajo
najboljši uspeh

JADRANSKA BANKA

CENTRALA TRST

Delniška glavnica L 15,000.000 Rezerve L 5,100.000

Podružnice: Opatija, Zadar, Dunaj.

Afilirani zavodi: Jadranska Banka Beograd in njene podružnice: Bled, Cavtat, Celje, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Jense, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Novisad, Prevalje, Sarajevo, Split, Šibenik, Tržič, Zagreb.

NEW-YORK: Frank Saksar State Bank
VALPARAISO: Banco Yugoslavo de Chile

Izvršuje vse bančne posle.

PREJEMA VLOGE

na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 3 1/2 %.

Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih

sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.

Daje v najem varnostne predale (safes)

Zavodovi uradi v Trstu:

Via Cassa di Risparmio št. 5 — Via S. Nicolò št. 9

Telefon št. 1463, 1793, 2676. Ključnja postuje od 9.30 do 12.30 in od 14.30 do 16.

QUALIG & KIKELJ

GORICA — VIA DUOMO ŠTEV. 4 — GORICA

Velika zaloga domačih dvokoles. Dvokolesa inozemskih tovarn

„Styria“ L 530, „Puch“ L 535, „Waffenrad“ orig. — Šivalni

stroji: „Neumann“, „Gritzer“, „Kaiser“, „Rast & Gasser“

za družine, za krojače in za šivilje.

Stroji za umetno vezenje, gramofoni in vsi posamezni deli

zgoraj imenovanih strojev.

Vse poprave se izvršujejo z vso točnostjo in trpežno.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu

registrovana zadr. z omejenim jamstvom

Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, I.

Obrestuje navadne hranilne vloge po

5 %

vloge, vezane na trimesečno odpoved

po 5 1/2 %, ako znašajo 20-30.000 Lit.

po 6 %, ako znašajo 30-40.000 „

po 6 1/2 %, ako presega 40.000 „

Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune

Posoja hranilne pušice na dom.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega

premoženja nad 2300 zadržnikov,

vredno nad 50 milijonov lir.

Daje posojila na poroštvo, zastavo

vrednostnih papirjev ali aragocenosti.

Uradne ure od 8-13.

Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

Pastificio Friulano

Fratelli Menazzi - Udine

naznanja svojim cenjenim odjemalcem, da

je podelil zastopstvo z zalogo svojih izdel-

kov gospodu Umberto Pavanetto v

Trstu, Via Valdirivo 38, tel. 21-19

za Trst, Istro, Dalmacijo in Reko.

Velika zaloga otrobov in moke po zmernih

cenah.

Majstarejši slovenski denarni zavod.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

uraduje v svoji lastni hiši

ulica Torrebianca št. 19, I. n.

Sprejema navadne hranilne vloge na

knjižice, vloge na tekoči račun in vloge

za čekovni promet, ter jih obrestuje

po 4 %

veče in stalne vloge po dogovoru.

Daje posojila na vknjižbe, menjice, za-

stave in osebne kredite. — Obrestna

mera po dogovoru.

Uradne ure za stranke od 9 do 13.

Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt

Št. telef. 25-67.

Anton Pacor

konc. zobotehnik

Trst, Via F. Rismondo

prej Fontana 11, II. (v bližini ljud. vrta)

Sprejema od 9 do 12'30 in od 3 do 7'30.

Ob nedeljah od 10 do 11 in od 3 do 6.

Zobovja brez neba (na mostiček).

LIKVIDACIJA.

Partija novih šivalnih

strojev „Singer“,

s petletnim jamstvom

po L 350.—

Pietro Cervellini, Trst Via Vasari 12

Pošiljajve na deželo.

(238)

GLASOVIRI

novi in rabljeni vseh svetovnih znamk,

cene brez konkurence. (212)

Prodaja, zamenjava in poprava.

Ignazio Neuher, Trst, Via Sanità št. 16, I. nadst.

Plačajo se najvišje cene za rabljene glasovirje v vsakem stanju.

Znana goriska tvrdka Elija Čuk v Gorici

Piazza Cavour št. 9 naznanja tem potom slav. občinstvu, da je

prejela zastopstvo najboljših in svetov. šivalnih strojev „PFAFF“.

„PFAFF“ stroji za šivilje

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za umetno veza-

nje

„PFAFF“ stroji za čevljarje

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače

„PFAFF“ stroji za krojače